కథ

అప్పుడే ధనుర్మాసం ప్రవేశించింది. ఈదరగాలి చలికి జిల్లుమంటున్నా వెన్నెల ఇస్తున్న హాయికి ఆ గ్రామంలోని తూర్పు వీధిలో పెద్దా, చిన్నా ఇండ్ల బైట అరుగుల మీదే కాలక్షేపం చేస్తూ కూర్చున్నారు. మట్టి మిద్దెలు వరుసలు తీరి వున్న ఆ వీధిలో కొట్టొచ్చినట్లు కనిపించేది.

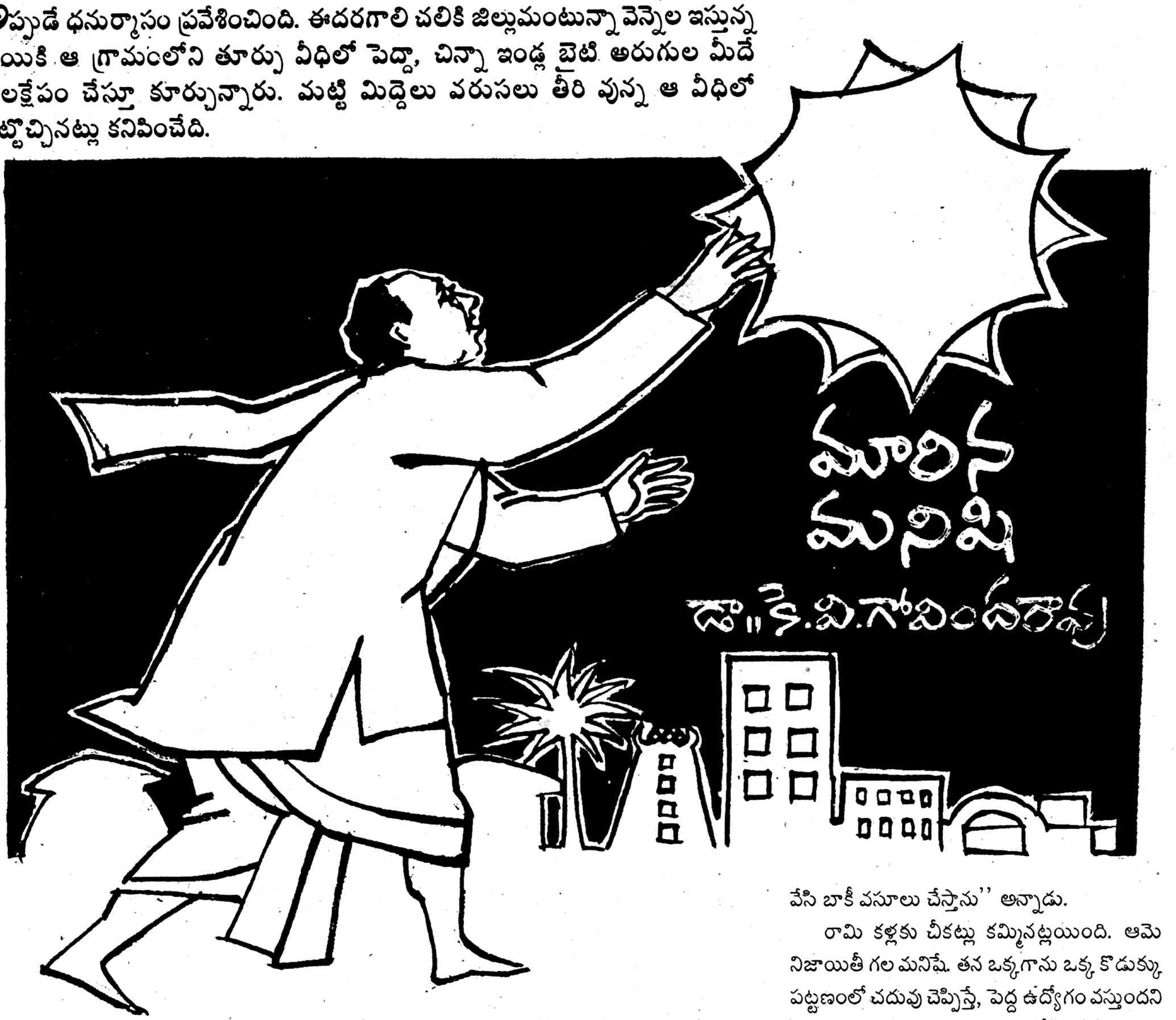

కొత్తగా రంగులు వేయించుకున్న శరభయ్య గారి ఇనప్పెట్టెలాంటి మేడ ఒక్కటే. ఆ మేడలో ధనాగారమున్న ఇనప్పెట్టె గది తప్ప అంతా ధాన్యాగారమే. మేడలో కిందా పైనా ప్రతి గది; ధాన్యపు మూటలతో ఉక్కిరి బిక్కిరై ఆయాసపడే నిండు చూలాలుగా కనిపిస్తున్నది.

మేడ ముందు హాలులో శరభయ్య గుమాస్తా కల్లాలు చేసి వచ్చిన పని వాళ్లకు గింజలు కొలుస్తున్నాడు. వరాండాలో నవారు మంచం మీద దిండుకు ఆనుకుని చుట్టపొగ కైపులో, అరుగు చివర నుంచుని గోల పెడుతూ చెబుతున్న రామీ మాటలు వినీ విననట్లు శరభయ్య తల ఆడిస్తున్నాడు. శరభయ్యతో ఏ వ్యవహారం ఒక మాత్రాన తెమలదు. అతని దగ్గర అప్పు సప్పు తీసుకోదలచిన వాళ్లు, వ్యవసాయం విషయం మాట్లాడడానికి వచ్చిన వాళ్లు, అయిదారుగురు ఆ వరండాలోనే కూర్చుని చుట్టపొగ పీలుస్తున్నారు.

''దొరా పెద్ద మనసు చేసి రక్షించండి. ఈ ముసలితనంలో మీ వంటి ప్రభువులే అయ్యో అనకపోతే నా గతేం కాను'' పొంగి పొరలే ప్రవాహంలా వస్తున్న కన్నీటిని ఆపుకుంటూ చెప్పుకుపోయింది, ముసలి రామి, '' ఈ సంవత్సరం వచ్చిన పది బస్తాల ధాన్యంలో సగం మీకు తోల్తాను. మిగతా సగం తిండి గింజలకు పెట్టుకుని ఏదైనా పని చేసుకుని బతుకుతాను. ఈ ఆధారం కూడా లేకపోతే నిన్నగాక మొన్న చెట్టు లాంటి కొడుకును పోగొట్టుకుని బతికేదెట్లా బాబయ్యా?'' శరభయ్య బదులు కోసం రామితోపాటు మిగతారైతులు కూడా ఎదురు చూసారు. శరభయ్య ఒక్క నిమిషం ఉలక లేదు పలక లేదు.. కాసేపు ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచించి గట్టిగా ఒకసారి పొగదమ్ము పట్టి చుట్ట పీక పారేసి, గ్లాసెడు నీళ్లు గటగటా త్రాగి, ''వల్ల గాదు రామీ- పొలంలో వచ్చిన ధాన్యం అంతా బాకీ కింద చెల్లు వేస్తే సరి. లేకపోతే ఆ పొలం కాస్త వేలం వేసి బాకీ వసూలు చేస్తాను'' అన్నాడు.

రామి కళ్లకు చీకట్లు కమ్మినట్లయింది. ఆమె నిజాయితీ గల మనిషే. తన ఒక్కగాను ఒక్క కొడుక్కు పట్టణంలో చదువు చెప్పిస్తే, పెద్ద ఉద్యోగం వస్తుందని కలలు కని శరభయ్య దగ్గర అప్పు చేసి వాణ్ణి చదివించింది. కానీ దురదృష్టం దుయ్యబడితే మానవుడేం చెయ్యగలడు. బి.ఎ. పరీక్షలకు కూర్చున్న రామి కొడుకు సెలవులలో, సంధి జ్వరం వచ్చి చనిపోయాడు. రామి కృంగిపోయింది. కొడుకు పోయాక మొత్తం కాలేజీలో అతను ఫస్టున పాసయ్యాడన్న వార్త విని రొమ్ము బాదుకొని ఏడ్చింది రామి. మనోవ్యాధితో కొంత కాలం మంచం కూడా పట్టింది. అదృష్టం మనిషికి గిలిగింతలు పెట్టినట్లు, దురదృష్టం గిల్లి ఏడిపిస్తుందేమో, మంచంలోంచి లేచి గంజి తాగి నిలబడగలిగిందో లేదో రామికి శరభయ్య తాకీదు వచ్చింది.

రామికి దారి తోచలేదు. తన స్థితి తలచుకుని కంటికి మంటికి ఏకధారగా విలపిస్తూ నిలుచున్నది. శరభయ్య స్వభావం తెలిసి, అతనంటే తమకు నిరసన ఉన్నా అక్కడ చేరిన వాళ్లలో ఎవరు రామి తరపున మాట్లాడలేక పొయ్యారు. ఈ సమయంలో ఆ గ్రామం

లో చారిత్రక శిథిలాలు చూడడానికి మద్రాసు నుంచి వచ్చిన ఒక కళాశాల బృందం, అదే వీధిన వెడుతున్నది. విద్యార్థి బృందం ముక్కుకు సూటిగా వెడుతున్నా.

''నీ పెరిగిన కొడుకు చనిపోయాడని, పెరిగిన నా బాకీని కూడా చంపుదామనుకున్నావా?'' రామిని చూసి, శరభయ్య చేసిన ఈ గర్జింపుకు, ఆ విద్యార్థులలో ఒక యువకుడు చకితుడై నిలిచిపోయాడు. మిగతా విద్యార్థులు కొంత దూరం ముందుకు వెళ్లి ఈ యువకుడు రాకపోవడం చూసి గుమికూడిన జనాన్ని చూస్తూ ఆ విద్యార్థికి ఏదో ఆపద సంభవించిందనుకుని వెనుతిరిగి వచ్చారు.

ఇట్టే పదిమందిని ఆకర్షించగల మెరిసే కళ్లతో ఆసక్తితో చూస్తూ తమ విషయంలో ఆసక్తి చూపిన ఆ యువకుని చుట్టూ రైతులు, కూలీలు గుమికూడారు. ఒక ముసలిరైతు నిర్భయంగా రామికథ క్లుప్తంగా ఆ యువకునికి క్షణంలో చెప్పాడు.

కథ విని ఆ యువకుడు మందహాసం చేసాడు. ఆ యువకుని చుట్టూ రైతులు చేరడం అతను రామి కథను శ్రద్ధగా విని తనవంక నిర్లక్ష్యంగా చూడడం శరభయ్యకు చిరాకు వేసింది. అర్థం కాని ఈ గొడవ చూసి, మిగతా విద్యార్థులు విసుగుతో ఆ యువకుణ్ణి పోదాం రమ్మని పిలిచారు. ఆ యువకుడు కొంచెం ఆగమని తోటి విద్యార్థులకు సంజ్ఞ చేసి, తనకు రామి కథ చెప్పిన రైతుతో–

''మీ శరభయ్య కన్నా ఆ చట్టుబండ నయం'' అన్నాడు చిరునవ్వుతో, వీధి వారగా ఉన్న పెద్ద బండను చూపుతూ. విద్యుద్ఘాతంలా వచ్చి ఈ విమర్శకు సమయస్ఫూర్తికి రైతులు, కూలీలు తారతమ్యభేదం మరచిపోయి ఫక్కున నవ్వారు. మెరపులాంటి ఈ విమర్శకు, రైతులు కూలీలు చేసిన పరిహాసానికి శరభయ్య నెత్తిన పిడుగు ఫడినట్లయింది.

కోపంతో వణికిపోతూ, కళ్లలో నిప్పులు కురిపిస్తూ ''ఎవరు నీవు?'' శరభయ్య గర్జించాడు. ఆ యువకుడు మెరిసే కళ్లతో మళ్లీ మందహాసం చేసాడు.

''మనిషిని''

''మనిషివి?– ఐతే నా విషయంలోనే నీకు సందేహం వచ్చిందా?'' శరభయ్య రెట్టించి అడిగాడు.

''ఔను!''

''ఏం?''

''దైవ దృష్టిలోమనిషికి అర్థం– కళ్లు, కాళ్లు, చేతులు, ఉన్న జీవము కాదు. హృదయం గల జీవం– అని అర్థం. అది లేనప్పుడు–?'' యువకుడు చిన్నగా నవ్వి ఆగాడు.

సూటిగా జవాబు చెప్పలేక శరభయ్య చికాకు పడి, ''నీవెవడివో నన్ను పదిమందిలో అవమాన పరిచావు. చట్టుబండతో పోల్చావు. నీమీద మాన నష్టానికి దావా వెయ్యొచ్చు తెలుసా?'' అన్నాడు. ఈ బెదిరింపుకు మిగతా విద్యార్థులు ఉద్రేకంతో ముందుకు రాబొయ్యారు. ఆ యువకుడు వారిని వారించి శరభయ్యకు జవాబు చెప్పాడు.

''అభిమానధనులైన వారి మానానికి నిజంగా నష్టం కలిగినప్పుడు చట్టం శిక్షిస్తుంది. నీ గురించి నేను చేసిన విమర్శ వాస్తవమని నేనే ఋజువు చేయగలను.''

శరభయ్య ఉద్రేకంతో, కోపంతో ఊగిపోయాడు, ''ఊ... అదీ చూద్దాం.

ఋజువు చెయ్యి! ఈసారి యువకుడు దృఢమైన స్వరంతో చెప్పాడు, ''చట్టుబండ ఎవరికీ హాని చెయ్యదు. ఎండకూ, వానకూ తలవంచి, చల్లని వేళలో తన దగ్గరికి వచ్చినవారికి ఆశ్రయమిస్తుంది. మరి మీరో– ఎవరికీ సాయం చెయ్యరు. మీ చేతులలో చిక్కిన వారిని – మారుమూల దాక్కున్న పురుగును బల్లి పొంచి పొంచి పారిపోకుండా పట్టి నోట వేడుకున్నట్లు– వారి ఆర్థిక స్థోమతను హరించి మీరు ధనవంతులు కావాలనుకుంటున్నారు.''

శరభయ్య ఈ తర్కానికి తట్టుకోలేకపోయాడు. స్వరం పెంచి దుడుకుగా మాట్లాడసాగాడు, ''నా ఇంటి ముందు ఏమిటి అధిక ప్రసంగం. నా బాకీ నేనెట్లానైనా రాబట్టుకుంటాను. ఇచ్చిన అప్పులు వసూలు చెయ్యకుండా, తిన్నదంతా వీధిలో పారెయ్యమంటావా?''

ఆ యువకుడు ఫక్కున నవ్వి శరభయ్యకు నమస్కరించి వినయంగానే అన్నాడు ''అయ్యా! మీకున్నది వీధిలో పారెయ్యమని నేను చెప్పలేదు. ఊరిలో ఉన్నదంతా మీ ఇంట్లో వేసుకోవద్దని మాత్రమే నా విన్నపం'' ఈసారి యువకుడు మంచి సమయస్ఫూర్తితో ఛణకు విసరడం అందరికీ ఆనందం కలిగించింది. తోటి విద్యార్థులు, రైతులు, కూలీలు పకపకా నవ్వారు.

శరభయ్య ముఖాన కత్తివాటుకు నెత్తురు చుక్క లేకుండా పోయింది. కోపంతో కాలిపోతూ, తడ బడుతూ అన్నాడు, ''ఊరివాళ్ల డబ్బు నేను పోగు చేసుకుంటే నీకేం నష్టం?''

యువకుడు ఆలోచించనక్కర లేకుండానే జవాబు చెప్పాడు, ''నాకేం నష్టం లేదు, నీకేం లాభం లేదు'' యువకుడు ఓడిపోయినట్లు శరభయ్య వెకిలి నవ్వు నవ్వి అన్నాడు, ''నాకు లాభం లేదా? పిచ్చివాడా, నాకిప్పుడు ఇరవై లక్షల ఆస్తి ఉంది.''

''ఔను. నీవు కష్టపడి,, కనిపించిన వాళ్లను కష్టపెట్టి ఇరవై లక్షలు సంపాదించావు. ఎవరికోసం? దేనికోసం? ఎప్పుడైనా ఆలోచించావా?''

యువకుడి ప్రశ్న చేదు మందులాగుంది శరభయ్యకు. తప్పించుకుని పోదామన్నా, కత్తుల బోనులా ఆ యువకుడి ప్రతి మాటకు ప్రతిధ్వానాలు చేస్తూ, నవ్వుతూ రైతులూ, ఆడవాళ్లు గుమికూడారు. గుంపు పెరిగే కొద్దీ శరభయ్య గుండెల్లో రైళ్లు పరిగెత్తసాగాయి.

''ఏం? నా కోసమే. నా సంతానం కోసమే?'' శరభయ్య రెట్టించి అన్నాడు, విసుగ్గా, విసురుగా.

యువకుడు బండ పగల కొట్టినట్లు ''అబద్ధం'' అన్నాడు, ''సగం కట్టి నిలిచిపోయిన ఈవూరి అనాథ శరణాలయం దగ్గరే నీ చరిత్ర విన్నాం. కోరా పంచతో, చిరిగి మురికి పట్టిన అరచేతుల చొక్కాతో ఒంటిపూట కారపు మెతుకులతో శరీరాన్ని శిక్షించుకుంటున్న నీ కోసం కాదు కదా ఈ ధనరాసులు. నీ సంతానం కోసమన్నావు. ఇది పచ్చి అబద్ధం. డాక్టరు కోర్సు చదువుతూ తను ప్రేమించిన యువతిని కట్నం లేకుండా వివాహం చేసుకున్నాడని, ఒక్కగానొక్క కొడుకును గెంటివేసావట. మరి పాపంలా పెరుగుతున్న ఈ ధనరాసులు నీ సంతానం కోసం కూడా కాదు కదా? నీకు బుద్ధి తెలిసి సంపాదన మొదలయ్యాక చెప్పుకోదగ్గ ఒక్క ధర్మ కార్యం చేయలేదుట. నీకు తెలియకుండా ఊరి పెద్దలు చందాలు వసూలు చేసి అనాథ శరణాలయం కడుతున్నారని, ఆ స్థలం మీ పెద్దలకు చెందినదనీ, శరణాలయం కట్టకూడదనీ దావా వేసావట. నీ ధనరాసులు సమాజ శ్రేయస్సుకు కూడ కాదు

చేతల్లో చూపిస్తా

నవ్వితే సొట్టలు పడే లేత బుగ్గలతో యువతను ఆకట్టుకుంటోన్న ప్రీతీజింటా ఏ విషయాన్నైనా కుండ బద్దలు కొట్టినట్టు చెబుతుంది. తన పైన వచ్చే రూమర్లను అసలు పట్టించుకోదట. నేనే విషయాన్నీ తొందరగా పట్టించుకోను, ఒకవేళ పట్టుకున్నానంటే తొందరగా వదలను. నాకసలే షార్ట్‌టెంపర్. కోపం వస్తే మాటల్లోకాదు చేతల్లో చూపిస్తాఅంటోంది.

కదా? మరి ఎవరికోసం? దేని కోసం?''

కొడుకు విషయం రాగానే, తనకు తెలియకుండానే శరభయ్య కళ్ల వెంట నీళ్లు జలజల రాలాయి. క్షణంలో ఆ యువకుడి వాదనకు అవమాన భారంతో కుంగిపోయాడు. మరుక్షణంలో ఆ యువకుడు తోటి విద్యార్థులతో కలిసిపోయాడు.

★ ★ ★

ఆనాటి సంఘటన శరభయ్యలో అంతంలేని ఆలోచనలకు కారణమైంది. అతని కాలకృత్యాలు ఆహార వ్యవహారాలు తారుమారైపోయాయి. సూర్యోదయం నుంచి సూర్యాస్తమయం వరకు ఎడతెరిపి లేకుండా చేసే అతని వడ్డీ వ్యాపారం స్థంభించిపోయింది. నిర్మానుష్యమైన మైదానాల్లో సమాధానం దొరకని ప్రశ్నతో గంటల తరబడి అనుదినమూ సతమతమవుతున్నాడు.

శరభయ్య భౌతికంగా మారినా యాభై సంవత్సరాలుగా మొరటుదేలిన అతని మనసు మారిందంటే ఆ ఊరిలో ఎవరూ నమ్మరు, నమ్మలేరు.

కానీ శరభయ్య అంతరంగంలో ఆరని తుఫాను చెలరేగింది. ఆ తుఫాను ధాటికి శరభయ్య శరీరం కృశించినా, అంతరంగంలో అంతర్లీనమైన, జ్వాజ్వల్యమానమైన వెలుగేదో వెలుగుతున్నది.

శరభయ్య తనను చూసి తాను నవ్వుకున్నాడు. నవ్వే వాళ్లను చూసి నవ్వుకున్నాడు. చంచలమైన మనస్సుకు జీవిత లక్ష్య పరిశీలనతో స్థిరమైన ఆనకట్ట కట్టాడు. అతను కట్టిన మేడలు కూలిపోయాయి, ధనరాసులు కరిగిపోయాయి, ధాన్యరాసులు తరిగిపోయాయి. శరభయ్య అంతరంగంలో ఎవరెస్ట్ శిఖరంలాంటి జిజ్ఞాస, అతని మూర్తిలో తొణకని హుందాతనం, మాటలో నిశ్చలత, పెరిగాయి. గ్రామవాసులు శరభయ్యను చూసి నవ్వుకున్నారు. చప్పట్లు కొట్టి కేకలు వేసారు. అతనికి మతి చలించిందని అతిగా రెచ్చిపోయారు. శరభయ్య వణకలేదు, తొణకలేదు.

శరభయ్య ఆలోచనల్లో శిఖరాగ్రాలు తొంగి చూశాయి. మెరుపు లాంటి యువకుడు, మరపు రాని ఆ సంఘటన – తన జీవిత పునాది మీద సమ్మెట దెబ్బ కొట్టినట్టయింది. ఆ యువకుని మాటలో ఎంత హుందాతనం? ఎవరి కోసం – దేనికోసం? శరభయ్య కాలనియమం లేకుండా ఆలోచించాడు.

నిజమే! తను యాభై సంవత్సరాలు, నికృష్ట జీవితం గడిపి సంపాదించిన ధనవాశులకు ఫలితం, లక్ష్యం లేకుండా పోయింది. తను లక్షలు సంపాదించడానికి భౌతికంగా, మానసికంగా, కృంగి కృశించిపోయాడు. కాయకష్టం చేసీ, చీకూ చింతా లేని కూలివాడు చిరునవ్వుతో భయం లేని, బరువు లేని జీవితం గడుపుతున్నాడు. తనో? భయం, నియమం లేని స్వార్థం, రక్షణ భారం ఖర్చు చేయలేని పీనాసితనంతో ఉండి పడే బాధ. ఏదీ సుఖం? ఎంత యోచించినా ఆ యువకుడి మాటలు నిరాధారాలనడానికి శరభయ్యకు మనసు ఒప్పుకోలేదు. తన ధనం తనకూ, తన సంతానానికి, మానవుడుగా తను ఆదరించవలసిన సమాజానికీ ఉపయోగపడలేదు. మరి తన కష్టం, బాధ భారం ఫలితంగా పెంచిన ధనం దొంగలకా? నిరుపయోగంగా మరుగుపడటానికా? అనర్హుల చేతుల్లోకి పోవడానికా? ఆలోచించే కొద్దీ శరభయ్య బాధ పెరిగింది. పశ్చాత్తాపం వెల్లువై ప్రవహించింది. క్రమంగా శరభయ్య ఆలోచనలు కరిగి మార్పు అనే మూసలో దిగి, అచ్చై ఆచరణ వైపు మొగ్గాయి.

★★★

శరభయ్య ముఖంలో చిరచిరలాడే కోపం పోయింది. చిరునవ్వు చిందులాడింది. సుష్కించిన అతని శరీరంపైన దవళ వస్త్రాలు దర్శన మిచ్చాయి. అతనిలో అసహ్యత తగ్గి ఆకర్షణ పెరిగింది.

శరభయ్య ప్రశాంతంగా తనకు రావలసిన బాకీలు తాలూకు ప్రామిసరీ నోట్ల కట్టలు తీసి లెక్కలు వేసి చూసాడు. ప్రతి వ్యక్తి నుంచీ తను అప్పుగా ఇచ్చిన మొత్తం ఇంతకు ముందే వడ్డీ రూపంలో వసూలైంది.

కానీ లెఖ్ఖ ప్రకారం ప్రతి ఆసామీ అసలుకు వడ్డీకి పెద్ద మొత్తాలే చెల్లించవలసి ఉంది.

ఒక రోజు శరభయ్య తను నిర్ణయించిన తేదీకి టైముకు తప్పకుండా హాజరు కావలసిందని ఆ గ్రామంలో చుట్టుపట్ల గ్రామాల్లో తనకు బాకీ పడ్డ ఆసాములందరికి కబురు పెట్టాడు. ఈ వార్త గ్రామస్థులందరిని చకిత పరిచింది. ఇలా కబురు పెట్టడంలో శరభయ్య అభిప్రాయాన్ని గ్రామస్థులు పలు పలు విధాలుగా చెప్పుకున్నారు. గడువు నాటికి శరభయ్య నివాసమున్న బజారు వీధి గ్రామస్థులతో కిట కిటలాడిపోయింది. ఏదో విచిత్రమైన విషయం జరగనున్నదన్న పుకారు వల్ల ఏ గ్రామంలో ఏ సమావేశానికి హాజరు కానంత మంది ఆనాడు గుమిగూడారు. శరభయ్య ప్రసన్న వదనంతో ప్రామిసరీ నోట్ల కట్టలు పెట్టుకుని వరాండాలో కూర్చున్నాడు. ఒక్కొక్క ఆసామిని పేరు పేరున పిలిచి అతని తాలూకు ప్రామిసరీ నోటు చించి చేతికిస్తూ నమస్కరించాడు. కొందరు వాపసు వచ్చిందే చాలని ప్రతి నమస్కారం చేసి తీసుకున్నారు. మరి కొందరు ప్రతిఫలం ఇవ్వకుండా తీసుకోడానికి సందేహించారు. కొందరు ఈ విపరీత పరిణామానికి కారణమేమని ప్రశ్నించారు. శరభయ్య ఎవరితోను పలకలేదు, ఉలకలేదు. మందహాసం చేస్తూనే తన పని తాను ముగించాడు. ఈ విచిత్ర సంఘటన వల్ల శరభయ్య విషయమే ఆ గ్రామస్థులకు దిన దిన చర్చనీయాంశమై పోయింది.

మరుసటి వారంలో శరభయ్య అనాథ శరణాలయం తాలూకు నిర్వాహకులను పిలిపించాడు. శరణాలయం నిర్మాణ బాధ్యత తనకే వదలమని విన్నవించాడు. నిర్వాహకులు ఆశ్చర్యంతో, ఆనందంతో అంగీకరించారు. ఐదు ఎకరాల విశాల కేంద్ర భవన నిర్మాణం ప్రారంభించాడు. ఆరునెలలు రాత్రింబవళ్ళు శ్రమించి పది లక్షల రూపాయల ఖర్చుతో ఒక విద్యాలయాన్ని, ఒక వైద్యాలయాన్ని, ఒక దేవాలయాన్ని, ఒక గ్రంథాలయాన్ని నిర్మించాడు. వికాస కేంద్రం చిరకాల నిర్వహణకు ఐదు లక్షలు విలువ చేసే భూములను,

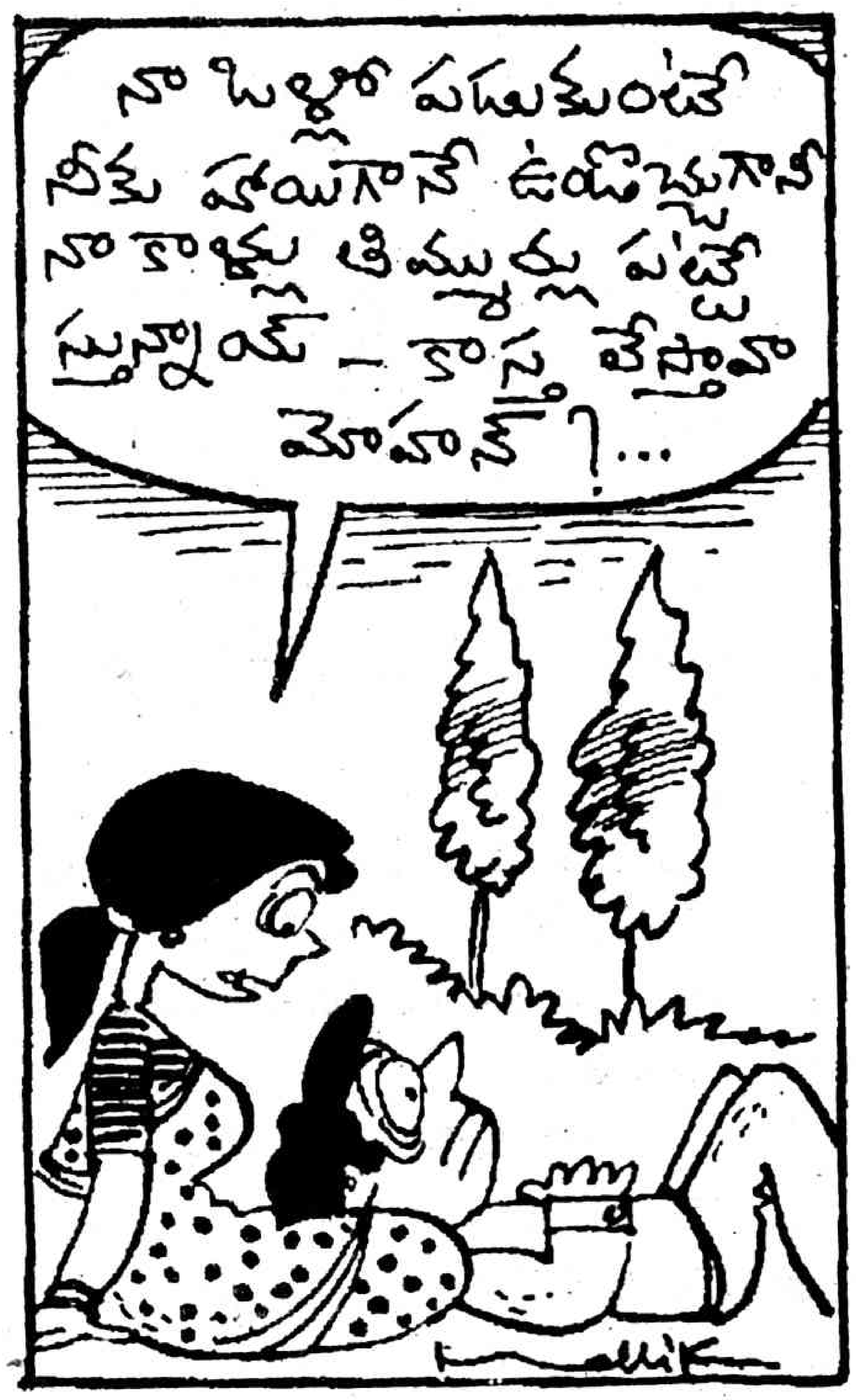

తన కొడుకు పేర ఐదులక్షలు ఆస్తిని ఇస్తూ వీలునామా వ్రాసాడు. యోగ్యులైన వారిని ఎన్నుకుని వికాస కేంద్రానికి నిర్వాహక వర్గాన్ని ఏర్పాటు చేసాడు. బీద విద్యార్థులంతా ఉచిత విద్యకోసం విద్యాలయంలో చేరారు. బీద ప్రజలంతా ఉచిత వైద్య సహాయం కోసం వైద్యాలయంలో బారులు తీరి నిలిచారు. ప్రశాంతమైన వాతావరణంలో విశాలంగా కట్టబడిన దేవాలయానికి చుట్టుపట్ల గ్రామస్థులంతా దైవారాధనకు వచ్చారు. పలు రకాలైన పత్రికలకు పుస్తకాలకు నిలయమైన గ్రంథాలయాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోడానికి యువకులంతా ముందుకు వచ్చారు.

మహత్తరమైన సమాజ వికాస కేంద్రాన్ని నిర్మించిన శరభయ్య మానసికంగా ఎంత విశాలంగా పెరిగాడో, శారీరకంగా అంత తగ్గిపోయాడు. దీక్షతో, దక్షతతో ఆరు నెలలు అహోరాత్రులు శ్రమించిన ఫలితంగా శరభయ్యకు అజీర్ణవ్యాధి, తద్వారా శూలనొప్పి పట్టుకున్నాయి. క్రమంగా శరభయ్య ఆరోగ్యం దిన దినం క్షీణించింది. నెల తిరక్క ముందే శరభయ్య విషజ్వరానికి గురియై సంధిలో మునిగిపోయాడు. అతనికి తరచుగా స్వరం తప్పిపోయేది. తెలివి వచ్చినప్పుడు శూలనొప్పితో పెద్దగా కేకలు వేసేవాడు.

సమాజ వికాస కేంద్రం నిర్వాహకులు శరభయ్య ఆరోగ్యం తిరిగి పొందడానికి ఎంతో డబ్బు ఖర్చు చేసి ఆ జిల్లాలోని ప్రఖ్యాత డాక్టర్లను పిలిపించారు. కానీ ప్రయోజనం కనిపించలేదు. ఈ స్థితిలో కేంద్రం నిర్వాహకులలోని ఇద్దరు ఆప్తులు కారు ఏర్పాటు చేసి శరభయ్యను మద్రాసు తీసుకు వెళ్లారు. మద్రాసు

పట్టణంలో విచారించి శూలనొప్పికి శస్త్ర చికిత్సలో ఇంగ్లాండులో తర్ఫీదు పొంది వచ్చి, మద్రాసులో గొప్ప కీర్తి సంపాదించుకున్న డాక్టర్ శేఖర్ నర్సింగ్ హోంలో శరభయ్యను చేర్చారు. డాక్టర్ శేఖర్ కన్సల్టింగ్ రూంలో, స్వరం లేని శరభయ్యను చూసి నిర్విణ్ణుడై పోయాడు. కానీ తన ఆవేదనకు, ఆవేశాన్ని వ్యక్త పరచలేదు. శరభయ్య విషయమై వచ్చిన వాళ్లు వేసిన ప్రశ్నలకు డాక్టర్ శేఖర్ బదులు చెప్పలేదు. జబ్బు వివరాలు మాత్రం తెలుసుకుని రోగిని పరీక్షించి, ఆపరేషన్ ప్రయత్నంలో నిమగ్నుడయాడు. ఇద్దరు డాక్టర్ల సహాయంతో మూడు గంటల కాలంలో డాక్టర్ శేఖర్ చేసిన ఈ ఆపరేషన్ విజయవంతమైంది. కానీ డాక్టర్ శేఖర్ ఆపరేషన్ పూర్తి అయాక అన్న పానీయాల విషయం మర్చిపోయి శరభయ్యకు తెలివి వచ్చే క్షణాల కోసం అతని ప్రక్కనే కాచుకుని కూచోవడం నర్సింగ్ హోంలోని వారందరిని ఆశ్చర్యపరిచింది.

సాయంత్రానికి శరభయ్యకు తెలివి వచ్చి కళ్లు తెరిచాడు. కానీ డాక్టర్ శేఖర్‌ను చూసి ఏదో స్పష్టంగా గుర్తురాక ఆలోచనలో పడ్డాడు. డాక్టర్ శేఖర్ తొణకకుండా మందహాసం చేస్తూ కూర్చున్నాడు. కొద్ది క్షణాల్లో శరభయ్యకు గుర్తు స్థిరపడి ఆవేశంలో ''శేఖర్'' అని లేవబోయాడు. డాక్టర్ శేఖర్, ప్రక్కనే ఉన్న నర్సు శరభయ్యను వారించి పడుకోబెట్టింది. శరభయ్య ఆవేశాన్ని భరించలేక శేఖర్ తండ్రి ముఖానికి దగ్గరగా తల వంచి ''ఆవేశపడకండి నాన్నా, మీరు ఉద్రేకపడటానికి ఇది సమయం కాదు. బాగా విశ్రాంతి తీసుకోండి. తరువాత అన్ని విషయాలు మాట్లాడుకుందాం'' అని చెప్పి తన సహాయ వైద్యునికి, నర్సుకు శరభయ్య విషయమై సలహా ఇచ్చి తన బంగళాకు వెళ్లిపోయాడు. నర్సింగ్‌హోంలోని ఉద్యోగులు. శరభయ్యతో వచ్చిన వాళ్లు ఈ సంఘటనకు ఎప్పుడూ ఊహించని ఈ తండ్రీ కొడుకుల కలయికకు ఆశ్చర్యంతో నిండిపోయారు.

ఆపరేషన్ జరిగిన పన్నెండవ రోజున డాక్టర్ శేఖర్ శరభయ్యను నర్సింగ్‌హోం నుంచి డిస్చార్జి చేసి కారులో తన బంగళాకు తీసుకువెళ్లాడు. కారులో కూర్చున్న శరభయ్య షష్టిపూర్తి వరకు వ్యర్థమై పోయిన తన జీవితం, తన ధనరాసులు కనీసం చిట్ట చివరికైనా సద్వినియోగం కావడం, పన్నెండు సంవత్సరాల క్రితం ఇల్లు విడిచిపోయిన తన కొడుకు ప్రఖ్యాత వైద్యుడై తలవని తలంపుగా తనకే శస్త్ర చికిత్స చేసి ప్రాణభిక్ష పెట్టడం, ఇంత కాలానికి కలుసుకున్న తన కొడుకు తన లోపాలను మరచి ఆదరించడం- తలచుకొని శరభయ్య తనలో తను మురిసిపోయాడు. బంగళా సమీపించగానే డాక్టర్ శేఖర్ కారు దిగి కారు తలుపు తెరిచి శరభయ్యకు చేయూత నిచ్చి దింపాడు. కారు నుంచి బయటికి వచ్చిన శరభయ్య దృష్టి తమకు పది గజాల దూరంలో వస్తున్న యువకుణ్ణి ఆకర్షించింది. తనకు తెలియకుండానే ఆవేశం ఆవహించిన శరభయ్య

బిగ్గరగా ''మనిషి! మనిషి!'' అని కేక పెట్టాడు. పది క్షణాల క్రితం తనతో ఉత్సాహంగా మాట్లాడిన శరభయ్య ఇలా కేక పెట్టడం చూసి డాక్టర్ శేఖర్ నివ్వెరపోయాడు. కానీ పరిశీలించి చూడగా శరభయ్య పట్టలేని సంతోషంతో చేతులు చాచి తమ వంక వస్తున్న యువకుడి వంకే చూస్తున్నాడు. తీరా ఆ యువకుడు దగ్గరకు వచ్చాక శరభయ్య గట్టిగా కౌగిలించుకొని శేఖర్ వంక చూసి ''ఇడుగో! ఈ జ్ఞాని నా అజ్ఞానాన్ని పోగొట్టాడు, ఈ అదర్శ యువకుణ్ణి కన్న తండ్రి ఎంత ధన్యుడో'' అన్నాడు. డాక్టర్ శేఖర్ ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ ఆ యువకుడి భుజం మీద చెయ్యివేసి తండ్రి వంక తిరిగి అన్నాడు.

''యువకుణ్ణి కన్న తండ్రి అదృష్టవంతుడైతే, ఆ తండ్రిని కన్న నీవు మరింకా అదృష్టవంతుడివి. శరభయ్య తన చెవులను, కళ్లను నమ్మలేకపోయాడు. తను విన్నది, తను చూస్తున్నది నిజమేనా? ఆ జ్ఞాని తన మనుమడా! ఔను- తన కొడుకు శేఖర్ కన్న తానే అదృష్టవంతుడు. శరభయ్య తన్మయత్వంతో మనుమడిని తనివితీరా ఆలింగనం చేసుకున్నాడు. కొడుకు, మనుమడు భుజాలమీద చేతులు వేసి, స్వర్గధామం లోకి నడిచి వెళ్లినట్లు బంగళా వరండాలో నిలుచుని చిరునవ్వులతో ఆహ్వానిస్తూ నిలుచున్న కోడలు సుజాత వంక నడిచాడు. శేఖర్‌ను, సుజాతను చూసి ''తాతకు జ్ఞానోదయం చేసిన మనుమడు మానవుడు కాదోయ్, మహిమాన్వితుడు'' అన్నాడు. శేఖర్, సుజాత, యువకుడు నవ్వుల్లో మునిగిపోయారు.